

"Lielākais ekocīds Ukrainā" - Kahovkas HES aizsprosta uzspīdzināšana iznīcina tūkstošiem sugu.

Autore: Una Hajdari, Euronews Green

Papildus tam, ka Kahovkas dambja sagraušana piesārņos ūdens krājumus un apdraudēs Zaporīžijas atomelektrostacijas dzesēšanas sistēmas, tā, visticamāk, iznīcinās simtiem retu dzīvnieku un augu sugu, ziņo Ukrainas Vides ministrija.

Dņepras upes ūdenskrātuves dienvidu aizsprosta kaskādes pārrāvums otrdien, 6. jūnijā, piespieda tūkstošiem cilvēku evakuēties no teritorijas, kas atrodas upes lejtecē. Papildus infrastruktūrai un cilvēku dzīvībai nodarītajiem apdraudējumiem, plūdi neatgriezeniski iznīcinās arī Dņepras krastos sastopamās bagātīgās dabas dzīvotnes, augu un dzīvnieku sugas. Aplūdušajā reģionā atrodas ievērojamas mežu un rezervātu platības. Saskaņā ar Ukrainas iestāžu līdz šim apkopotajiem datiem šis aizsprosta pārrāvums un tam sekojošie plūdi ir visnopietnākais kaitējums videi kopš pagājušā gada februāra.

"Ņemot vērā visaptverošos postījumus, kas nodarīti apgabalam, tas ir lielākais "ekocīds" Ukrainā kopš Krievijas iebrukuma sākuma," trešdienas, 7. jūnija pēcpusdienā Kijevā žurnālistiem sacīja vides aizsardzības un dabas resursu ministra vietnieks Oleksandrs Krasnoluckis.

"Mēs saprotam, ka notikušā rezultātā mūsu ekosistēmām tiks nodarīts kolosāls kaitējums videi," uzsvēra O. Krasnoluckis. Viņš norādīja, ka plūdi savā ceļā "iznīcinās bioloģisko daudzveidību un dabas rezervātus".

Ukrainas ekologi prognozē, ka plūdi visvairāk skars Melnās jūras biosfēras rezervātu, kas ir mājvieta tūkstošiem sugu, un Oļeskijas Smiltāju apvidu.

Kahovkas ūdens rezervāts atradās augšpus aizsprosta un to izmantoja migrējošie putni šajā apgabalā. Tas, ka plūdi varētu nest piesārņojošas vielas, smagos metālus un mēslojumu līdz pat Melnajai jūrai, ļoti nopietni ietekmēs reģiona jūras faunu un floru.

Aptuveni 70 % Ukrainas teritorija tiek izmantota agrārajiem mērķiem. Tas nozīmē, ka flora un fauna galvenokārt koncentrējas ap upēm. "Gar teritoriju, pa kuru plūst ūdeņi, tika izveidoti dabas parki ar mērķi saglabāt apdraudētas vai unikālas dzīvnieku un augu sugas, kas iekļautas Sarkanajā grāmatā. Mēs uztraucamies, ka šīs sugas pārstās eksistēt," norādīja O.Krasnoluckis.

Starptautiskās Dabas aizsardzības savienības Apdraudēto sugu sarkanā grāmata ir visaptverošs informācijas avots par dzīvnieku, sēņu un augu sugu izmiršanas riska statusu pasaulē. Tika ietekmētas arī platības, kas iekļaujas Ukrainas "Smaragda tīklā". Tas ir Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo teritoriju tīklāja sastāvdaļa. "Smaragda tīkls" ietver teritorijas, kas paredzētas putnu migrācijai un ligzdošanai. Eiropas regulējums nosaka, ka šīs teritorijas ir jāaizsargā, lai netraucētu šo sugu migrāciju," uzsvēra vides aizsardzības un dabas resursu ministra vietnieks Oleksandrs Krasnoluckis

Dņipra ir Ukrainas lielākā un nozīmīgākā upe. Vietējie iedzīvotāji ir emocionāli piesaistīti upes grīvai, kurai bija būtiska nozīme ne tikai Ukrainas vēsturē, bet arī lauksaimniecībā.

Sākot ar pirmajiem ziemeļnieku ieceļotājiem, kas kuģoja lejup pa plašo upi, līdz pat hazāru un kazaku karotājiem, kas tās krastos izveidoja pirmās pilsētas. Dņipra ir Ukrainas modernās identitātes pamatā, tāpēc vietējiem iedzīvotājiem vēl sāpīgāk ir uztvert faktu, ka aizsprosts tika pakļauts briesmām un ir iznīcināts.

Krievija pašlaik ir okupējusi tā dēvēto Dņepras kreiso krastu, kas atrodas uz tās austrumu pusē, tādējādi apgrūtinot Ukrainas vides ministrijas iespējas reaģēt skartajās teritorijās. 2022. gada novembra sākumā Krievija atvēra Kahovkas hidroelektrostacijas slūžas. Ūdenskrātuvē ūdens nokritās līdz zemākajam līmenim trīs desmitgadēs, apdraudot apūdeņošanas un dzeramā ūdens resursus, kā arī Zaporīžijas atomelektrostacijas dzesēšanas sistēmas. Pēdējos mēnešos ūdens Kahovkas aizsprostā bija bīstami zemā līmenī.

Saskaņā ar Zaporīžijas reģionālās militārās administrācijas sniegto informāciju motīvs, visticamāk, bija mērķis appludināt teritoriju uz dienvidiem no dambja, lai neļautu Ukrainas spēkiem šķērsot upi.

Pēc tam, kad ūdens līmenis bija sasniedzis zemāko punktu, tas sāka paaugstināties, jo Ukrainas puse sāka to aizpildīt ar ūdeni no citām ūdenstilpnēm pie Dņepras upes.

Laika posmā no 2023. gada februāra vidus līdz maija beigām apzināti vai nolaidības dēļ bojātais Nova Kahovkas dambis netika pielāgots sezonālajam ūdens plūsmas kāpumam. Tā rezultātā ūdens pārplūda pāri dambja virspusei un applūdināja zemes augštecē.

Ministrija arī paziņoja, ka tā sazinās ar lielākajām Eiropas valdības un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas pievēršas vides jautājumiem, "lai pieprasītu Krievijas nosodījumu un tās izslēgšanu no vides konvencijām".

"Pagaidām nevalstiskās dabas aizsardzības organizācijas nav izrādījušas nekādu būtisku reakciju uz notikušo," rezumēja Ukrainas vides aizsardzības un dabas resursu ministra vietnieks Oleksandrs Krasnoluckis

Trešdien, 2023. gada 7. jūnijā, Hersonā, Ukrainā, ielas ir applūdušas pēc tam, kad tika uzspridzināts Kahovkas dambis. Libkos/Copyright 2023 The AP